

Inserati se sprejemajo in velja  
tristopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,  
12 " " " " 2 "  
16 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se  
cena primeroma zmanjša.

#### Rokopisi

se ne vračajo, ne frankovana  
pisma se ne sprejemajo

Naročnino prejema opravništvo  
administracije in ekspedicija na  
Starem trgu h. št. 16

# SLOVENEČ.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.  
za pol leta . . . 5 " " "  
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.  
za pol leta . . . 4 " 20 "  
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan  
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na Bregu hiša  
št. 190.

Izhaja potrikrat na teden in sicer  
v torek, petrek in soboto.

## Kaj pomeni to?

Iz Berolina došla je čudna novica, da je državni kancelar, glasoviti Bismark, popustil svojo visoko stopinjo, vse svoje častne in mogočne službe, ter dobil odpust za eno leto. Dostavljajo pa še, da Bismark zahteva za zmirom izpuščen biti iz službe. Politiki si belijo glave, kaj da bi tej prikazni bil vzrok? Eni pravijo, da se nemški cesar v izhodnem vprašanji ni zlagal z Bismarkom, da Bismark ni hotel Rusiji pomagati, in da je za to ruski vpliv vrgel mogočnega kancelarja. Ta je bosa in izmišljena od Bismarkovih prijateljev, da bi pridobili za njega simpatije in sočutje nemškega naroda, ki Rusom v srcu nikdar ni bil prijazen, in je le težko gledal in še težje trpel rusoljubno politiko. Bismark je pa že toliko pameten politik, da spozna vrednost ruskega prijateljstva, in je zaradi tega na neko interpelacijo jezno odgovoril, da se nikomur ne bo posrečilo rusko-nemške zveze razdreti. Tudi je proti generalu Ignatievu, ki je nedavno bival v Berlinu, začudenje svoje izrekel, da Rusija še ni pričela vojske.

Zopet eni menijo, da je cesar Viljem sit „kulturkampfa“ in da je vsled ozira na sv. očeta odstranil Bismarka. Pa kdo bi kaj takega verjel? Cesar Viljem bi se bil že davno lahko naveličal preganjanja katoliške cerkve, ko bi imel kaj srca za njo, pa on je — protestant; in če se spominjamo neuljudnega pisma, ki ga je ono leto pisal sv. očetu, ne bomo radi verjeli, da bi se bil stari Viljem

tako hitro spokoril. Bismarkovi prijatelji se delajo, kakor bi morala sedaj priti strašna reakcija in prorokujejo liberalcem žalostne dni zopet le iz namena, da bi svojemu mojstru in reditelju reklamo delali pri liberalcih. Da bi pa pruski kralj in nemški cesar hotel vlado oddati katoliški stranki, ali pa protestantovski konservativni stranki, in da bi hotel pruskemu brezverstvu in bogokletstvu konec storiti, tega mu ne moremo verjeti, tega mu doslednost ne pripušča, ker bi moral potem kot poštenjak hanoveranskemu kralju krono nazaj dati, in tudi papežu zopet pripomoči k vsemu, kar mu je Viktor Emanuel s privoljenjem njegovim pograbil. Na to pa Viljem gotovo ne misli in bi raje še kaj novega anektiral, na pr. avstrijske Nemce itd.

Še eni trdijo, da je Bismark odstopil, ker načelnik mornarstva, general Stosch, ni bil odstavljen, kakor je Bismark hotel. Kot državni kancelar bil je namreč Bismark tudi predstojnik Stoschev; toda Stosch posloval je jako samostalno ter z Bismarkom skoro celo leto ni občeval osebno, ampak mu je naj potrebnejše reči naznanjeval le pismeno. To je slavohlepnega državnega kancelarja tako jezilo, da je hotel Stoscha iz službe spraviti. Toda cesar Viljem je hotel pokazati, da z generali in sploh z vojaštvom ima on zapovedovati, ne pa knez Bismark, ter Stoschu ni dovolil, da bi bil stopil iz službe. S tem pa se je zameril silovitemu kancelarju, ki je cesarju ponudil svojo odpoved, da bi s Stoschem več ne služboval. Kakor poročajo listi, cesar

sicer tudi odpovedi Bismarkove ni sprejel, pač pa mu je dal za eno leto odpust. Bo li ta odpust trpel le eno leto, ali je Bismark odstopil za vselej, kdo bi to povedal, ker tega razum nekterih oseb iz najvišjih krogov še večina državnikov pruskih ne ve? V prihodnjih dnevih se bode o tem morda kaj natančnejega zvedelo; ene reči pa hočemo že danes omeniti, ki nam je nehote prišla na misel, ko smo brali o odpovedi Bismarkovi.

Najbolj pretekani in silni državniki zadnjih desetletij bili so italijanski minister grof Cavour, francoski cesar Napoleon III. in nemški kancelar knez Bismark. Najglavnejši napadi vseh teh državnikov veljali so cerkvi katoliški in njenemu poglavarju Piju IX. Kje pa so sedaj ti mogočniki, ki so določevali osodo narodov in držav? Preden ste pretekli dve leti, odkar je bil grof Cavour pograbil večino dežel papeževih, pregnal vladarje italijanske in Avstrijo pripravil ob bogato Lombardijo, umrl je nenadoma v najčvrstejših letih. Čez deset let šel je za njim njegov malopridni pajdaš, francoski cesar Napoleon III., kterega je bila zapustila sreča, odkar je bil Pija IX. izdal svojim framsonskim bratom. Zapuščen od vladarjev, ki so se nekaj tresli in vklanjali pred njim, cesarstva oropan in črten od prelepe Francije, ki ga je nekaj preslavljala, umrl je kakor mogočni praded njegov v pregnanstvu. In sedaj tudi siloviti Bismark jemlje slovo od političnega življenja, ktero se je toliko let sim sukalo po njegovi volji, ki mu je prineslo toliko časti, slave in pozemeljskega dobička.

## Biblija.

### IV.

(Dalje.)

Dospeli smo do zgledov, kjer bomo našli zedinjeno: veličastno, popise, podobe, priprostost in starodavnost običajev.

Naj imenitnejši stavki, naj bolj znane in najbolj občudovane poteze v Homeru se nahajajo tudi od besede do besede v bibliji in sicer vedno z neko prednostjo, ki se ne dá tajiti.

Odisej sedi pri obedu kralja Alkina. Demodik opeva vojsko Trojansko in osodo Grkov. (Odis. VIII. 83 sq.)

„Odisej pa prime krasni škrlatni plajš s svojimi krepkimi rokami, ga potegne čez glavo in si zakrije zalo obličje; kajti prikrival je Fejakom solze, ki so mu tekale iz oči. Ko je nehal božji pevec, obrisal si je Odisej solze, potegnil plajšč raz glave ter je, vzemši kupico, daroval bogovom. Ko je pa zopet začel, in so ga Fejakov glavarji še priganjali, da popeva ((kajti bili so od petja vzradovani) zakril si je z nova Odisej obraz ter jel jokati.“

Lepote te vrste so, ki hranijo od stoletja do stoletja Homeru prvo mesto med naj večimi veleumi. In njegovemu spominu ni ni-

kakor na sramoto, da je v takih slikah premagan bil le od onih mož, ki so pisali pod božjim navdahnjenjem. A premagan je nedvomljivo in sicer na način, ki kritiki ne dopušča nijednega izgovora.

Oni, ki so prodali Jožefa, lastni bratje tega mogočnega moža, vrnejo se k njemu, ne da bi ga poznali, in pripeljejo seboj mladega Benjamina, kakor jim je bil ukazal.

„Jožef pa jih je prijazno pozdravil in vprašal rekoč: Je-li zdrav vaš stari oče, o katerem ste mi pravili? Ali še živi?

In odgovorili so mu: Naš oče, tvoj hlapec, je zdrav in še živi. In globoko se priklonivši, so ga počastili.

Jožef pa je vzdignil oči in zagledal Benjamina svojega pravega brata in je djal: Je-li ta mladenič vaš brat, o katerim ste mi pravili? In pristavil je še: „Moj sin, jaz prosim Boga, da bi ti bil vedno milostljiv.“ In hitel je ven, ker se mu je bilo v srcu milo storilo nad njegovim bratom, in solze so se mu bile vdrle. Šel je v drugo sobo ter milo jokal.

In ko si je bil obraz zmil, prišel je nazaj, se premagoval in rekel: Nosite na mizo! (Gen. 43, 27 sq.)

Tukaj so solze Jožefove nasproti solzam Odisejevim. Ednake lepote in vendar koliki

razloček patetičnega! Jožefovo jokanje pri pogledu nehvaležnih bratov in mladega, nedolžnega Benjamina, ta način: povpraševati po očetu, ta občudovanja vredna priprostost; ta zmes bridkosti in ljubeznivosti — reči so nepopisljive, neizrekljive. Nehote pridejo solze v oči in človek se čuti prisiljenega jokati kakor Jožef.

Odisej, skrit pri Evmeju, dá se Telemaku spoznati. Podá se iz hiše pastirjeve, odloži halje svoje in zadobivši svojo lepoto po vdarcu s čarodelno paličico Minervino, verne se nazaj, krasno oblečen.

„Njegov ljubljeni sin pa strme pogleda in svoje oči proč obrne, boječ se, da bi bil kakšen bog; in ogovorivši ga, reče te le krilate besede:

Goste! drugač se mi sedaj dozdevaš kakor preje; ti imaš drugo obleko in tudi obraz ni prejšnji. Res, ti si eden bogov, ki bivajo v širokih nebesih. A bodi nam milostljiv in žrtvovali ti bomo prijetne darove in zlata dela, umetno napravljena. Prizanašaj nam.

Mnogoskušeni božji Odisej mu odgovori na to: Nisem ti jaz bog; zakaj me primerjaš bogovom? Pa — tvoj oče sem, za kojim si toliko zdihoval, toliko žalosti pretrpel, prepustivši se silovitostim mož. Rekši objame svojega sina in solze, ki so se mu vdirale po



Dokler se je trudil za povikšanje veljave in moči države pruske, za zedinjenje v brezštevne države razkosane Nemčije, šlo mu je vse po sreči; ko se je pa preobilne slave pijan lotil cerkve katoliške, ko je začel s kulturno borbo strahovati zveste katoličane, ki so z veseljem kri in premoženje žrtvovali za blagor in slavo domovine svoje, ko je začel sv. Očeta v Rimu stiskati, škofo zapirati, duhovnike preganjati, začele so ga moči zapuščati, lotila se ga je nekaka nezadovoljnost, in rekli bi, da mu je začel vpadati pogum, ki se prej nobene še tako hude zapreke ni vstrašil, ko je videl, da ves njegov trud je brezuspešen in da katoliška cerkev tem lepše evete, čem bolj jo stiska in preganja. Najvolnejši orodje pri kulturni borbi bil mu je grof Arnim, ki je kot poslanec na dvoru rimskem sv. Očetu prizadejal marsiktero britkost. Kakšno plačilo da je od Bismarka za to prejel, je nam vsem v živem spominu. Tiral ga je kakor kakšnega hudodelnika pred sodnijo in v ječi bi se bil moral pokoriti, da se je zameril mogočnemu kancelarju, če bi ne bil pobegnil v vnanje dežele; toda nevhvaležnost nekdanjega pajdaša in prijatelja ga je silno potrla, začel je hudo bolehati in ravno sedaj poročajo iz Nizze, kjer biva z družino svojo, da tam umira.

In Pij IX.? S psalmistom smejo reči: „Videl sem hudobneža povišanega in visocega kakor cedre na Libanonu, pa sem memo šel, in glej, ni ga bilo; iskal sem ga, in ni bilo najti njegovega mesta“ (Ps. 36, 35.) Umreti so videli prekanjenega Cavourja, pasti mogočnega Napoleona, in sedaj vidijo umirati Arnima in vtrinjati se zvezdo Bismarkovo. Sami pa se pri svojih 86 letih počutijo krepke in močne, ter se ravnokar pripravljajo, da bodo preslavljeni od celega sveta katoliškega in nekatoliškega obhajali petdesetletnico svojega škofovanja! Ali je to mar zgolj primerljive? To zamorejo trdit le ljudje, ki so vero v Boga čisto zgubili. Nam pa, ki verujemo, da Bog vlada ta svet in da brez volje njegove še las ne pade z glave, ne grabec s strehe, je to živ dokaz, da Bog čuje nad svojo cerkvijo in njenim glavarjem in da ju bode vseh zadreg rešil o priličnem času!

## Kako je kaj na Turškem?

Med „Zastavo“ in med hrvaškimi listi motala se je polemika zaradi nadaljevanja vojske. „Zastavi“ ni dovolji, da je Srbija mir sklenila, hrvaški listi pa se tega radujejo, ker upajo, da bo Avstrija posredovala in Bosno za Hrvaško priborila; za to so se iz „Zastave“ norčevali, češ, njej se Turka ni bati, ker je Novisad precej daleč od turške meje, toraj lahko k boju hujska. „Zastava“ pa mirno svoje razloge navaja, ter pravi, da svojega stališča ne popusti, če bi s svojim mnenjem tudi sama ostala na slovanskem jugu. Ko bi avstrijski Srbi čitali slovenske liste, kakor čitajo hrvaške, znali bi lahko, da „Zastava“ ni osamljena, in da so slovenski listi njenega mnenja. Ona piše, da zdaj, ko so reči v teku, se ne bodo dale ustaviti, in da narmanj, kar se more od lojalnega gledalca zahtevati, je to, da tega teka ne ovira. Oviral so ga diplomati, kolikor so mogli, na škodo Slovanstvu, in tako se jim je posrečilo, pomiriti Srbijo; pomiriti hočejo tudi Črnogoro, ter potem ubogo rajo svoji osodi prepustiti. Raja pa čuti, kako jej je to na kvar, in se ravno za to s poslednimi močmi napenja, reči celemu svetu v kljub v teku obdržati, ter vstanek na novo povzdiguje, da bi plamen ne pogasnil po brizgalnicah diplomatov Slovanom sovražnih. To obupno napenjanje Bosnjakov in Hercegovcev je prikazen, ki nas sili ob enem k milovanju in občudovanju, in ki nevoljo vzbuja do diplomacije, ki hoče ubogi narod za vso že prelito kri in za vse žrtve goljufati, ter ohraniti ga v robstvu turških divjakov.

Žalostno nalogo pri tej drami igrajo nekatere velevladi, ki nam jih ni treba imenovati; pa pravična osoda bo vedela najti in kaznovati te sebičneže, ki nimajo srca za klic nesrečnežev, samo da njihove koristi škode ne trpé. Da ima Rusija edina pravo sočutje za nesrečne narode, vemo vsi, vendar se nam tudi njeno ravnanje zdi nekako dvomljivo, od kar vidimo, da tako brezsrčno rešitev zavlečuje, in da bode njena pomoč skoraj že prepozna, ker bodo kraji in narodi že na pol uničeni, ko jim dojde ruska pomoč.

Evropski časniki vpijejo in po farizejsko

prepevajo „hoziana“ in „aleluja“ svetovnemu miru. Ko so se pa ravno ti narodi za nič in zopet nič med seboj bili in mesarili, kakor na pr. Francozi in Nemci leta 1870, tačas ni bilo slišati teh himnov na mir. Sedaj pa, ko je treba rešiti turške kristjane izpod dolzega krutega jarma, sedaj ker gre za Slovane, postal je svetovni mir malik teh farizejev, ki mu dan na dan slavo pojo, ter preklinjajo Rusijo, ki ga hoče umoriti! Ko bi šlo za košček zemlje, ali za razžaljeno čast kacega princa, treba bi bilo povdarjati, da reč ni vredna prebivanja krvi, na Turškem pa vsak od nas vé, za kaj da gre, in tudi vé, da kri in blago še nikdar nista bila za boljšo reč potrošena, kakor za krst sveti in slobodo zlato. Glede na to se nam tudi miroljubje cara Aleksandra dozdeva premalodušno, za miroljubje drugih vladarjev pa prav malo damo, ker vemo, da so Nemčija, Italija in Francija v zadnjih letih za veliko manj potrebne reči pričele krvave vojske, da Italija vedno pričakuje ugodne prilike, da bi treščila na Avstrijo, da Nemčija kar preži na Francozko; Angleži pa se v enomer borijo z divjimi azijskimi narodi za svoje koristi. Saj so še Kitajce z orožjem v roci prisilili, da morajo od njih strupeni opium kupovati in tako sami sebe uničevati. To je bila pač nesramna vojska, pa tačas ni nihče upil in oznanjeval svetega miru, kakor sedaj, ko je treba pomagati ubogim Jugoslovanom iz sramotnega in krutega jarma.

Upamo pa, da bo na Ruskem vendar poštenje zmagalo, in da se velika slovanska država ne bo dala premotiti ali preplašiti, da bi izdala Slovanstvo sebi na večno sramoto, in vsemu Slovanstvu na kvar, na radost pa Turkom, Judom, Madjarom, Angležem in drugim enakim pijavkam družbe človeške.

Če nas more kaj tolažiti, tolaži nas juška vztrajnost ustajnikov v Bosni in Hercegovini, domišljavo Srbijo pa bi moralo sram biti, če pogleda na te reveže, kako jim še dozdeva poguma ni zmanjkalo, med tem ko je ona tako strahopetno vrgla orožje v goščo in skrila se za tistim mirom, ki niti njej niti celej reči ne koristi. Edino upanje vstajnikov razun Rusije so Črnogorci, ki se zopet pripravljajo na boj, odkar so se obravnave o

licu, kapale so na tla: ni imel več moči, da bi jih zadrževal.“

Prišli bomo še pozneje na ta prizor spoznanja; prej pa moramo prizor med Jožefom in njegovimi brati premišljevati.

Po tem ko je bila čaša v Benjaminovo vrečo že položena, ukaže Jožef, sinove Jakobove vjeti; oni so osupnjeni. Jožef se dela, kakor bi hotel dolžnega pridržati. Juda se ponudi mesto Benjaminu, pripoveda Jožefu, kar mu je Jakob naročil, prej ko so odpotovali v Egipt:

„Vi veste, da mi je moja žena Rahel porodila dva sina. Eden je šel na polje, in vi ste rekli: Zver ga je požrla in še do sedaj ga ni na dan.“

Ako še tega vzemete in se mu kaj pripeti na potu, spravili bote mojo sivo glavo pod zemljo!

Tedaj, ako bi k tvojemu hlapcu, svojemu očetu prišel, pa ne bi bilo mladeniča z menoj (kajti njega duša je navezana na njegovo dušo), in ko bi videl, da ga ni pri nas, bi umrl, in tvoji hlapci bi spravili njegove sive lase od žalosti pod zemljo.

Naj bodem rajši jaz tvoj suženj, ker sem jaz za-nj porok ter sem obljubil, rekoč: Če

ga ne pripeljem nazaj, naj bom kriv greha zoper svojega očeta vse žive dni.

Jaz naj torej ostanem tvoj suženj mesto mladeniča v službi svojega gospoda; mladenič pa naj gre domov s svojimi brati.

Kajti brez mladeniča ne morem iti k svojemu očetu, da ne bodem svedok bridkosti, ki bo podrla mojega očeta.

Jožef ni mogel se dalje premagovati, in ker jih je mnogo okoli stalo, ukazal je vsem ven iti, da ne bi bil nikdo navzoč, ko se bodo med seboj spoznali.

In zajokal se je na glas, da so ga slišali Egipčani in vsa Faraonova hiša.

Rekel je svojim bratom: Jaz sem Jožef! ali še živi moj oče? Bratje mu niso mogli odgovoriti — vsi prestrašeni od prevelikega zavzetja.

On je pa z njimi prijazno govoril rekoč: Stopite k meni. In ko so bili bliže stopili, djal jim je: Jaz sem Jožef vaš brat, ki ste me bili v Egipt prodali.

Nikar se ne bojte. Ne bodi vam bridko, da ste me prodali v te kraje; kajti k vaše sreči me je Bog pred vami v Egipt poslal.

Hitite in pojdite k mojemu očetu.... In ko je objel svojega brata Benjaminu in se

ga oklenil okoli vrata, se je jokal in tudi ta se je jokal na njegovem vratu.

In Jožef je vse svoje brate objel, poljubil, ter se jokal pri vsakem.“ (Gen. 44, 27 sq. 45, 1. seq.)

To je povest o Jožefu; in ona ne stoji v knjigi kakega sofista (kajti sofistom ni lastno nič, kar ima s se srcom in solzami opraviti); ona se nahaja v knjigi, ki je podlaga veri, katera se zaničuje od prostomišljakov in bi imela popolno pravico: njim to zaničevanje povračati. Pogledimo sedaj, koliko presega spoznanje med Jožefom in njegovimi brati oni med Odisejem in Telemakom.

Homer, kakor se dozdeva nam, zabredel je v zmoto naj prvo s tem, da se je poslužil čudežnega. V dramatičnih prizorih, prizorih, kjer strasti vskipijo, in vsi čudeži iz duše odbežati morajo, ohladi vstop kakšnega božanstva celo djanje, poda čuvstvom značaj narejenega, ter odkrije prevaro pesnika, kjer je mislil človek le resnico najti. Ako bi se dal Odisej v svojih cunjah spoznati po kakem naravnem znamenju, bilo bi to mnogo bolj ganljivo. Homer je to sam dobro čutil, ko se je kralj Itaški dal svoji dojnici Evrikleji po starej progi in Laertu po spominu na 13 hruškinih dreves, ktera mu je starček v mladosti poklo-



sklenitvi miru razbile. Če se pa diplomaciji posreči, pomiriti še Črnogoro, potem ne vemo, kako se bo ubogim Bosnijakom godilo. Edino upanje jim je potem ruski narod, ki bo svojega cara moralno prisilil, da temu žalostnemu stanju že skoro enkrat konec stori.

## Hrvati in Slovenci.

### IV.

Kar so Hrvati dobili akademijo znanosti in umetnosti pa še vseučilišče, prehitevajo nas Slovence v vseh stvareh, ktere ta dva znamenita vstava pripravljata na dan. Pa tudi v družih so nas že prekosili. Za papežev škofovski jubilej na primer se je pri njih naglo sestavil odbor, v katerem so poleg nadškofa knezi, grofi, baroni, kanoniki, profesorji vseučiliški, gimnazijski, realni in pripravniki učitelji, narodni zastopniki, županje, odvetniki, vredniki, posestniki, in celo polkovniki v miru. V „Kat. Listu“, čegar vredovanje je za dr. J. Riegerjem prevzel Andrija Jagatić, priobčuje dotični odbor pod naslovom: „Hrvati Katolici“ br. 14 poziv, da se zbere poslanstvo, ktero ponese v imenu naroda hrvaškega v Rim Piju IX. k omenjeni slavnosti „Petrov novčič“ in poklon verne zahvalnosti za vse dobrote, kar jih je stolica apostoljska Hrvatom v stoletnih borbah s Turčini skazala, proseč blagoslova, da bode Hrvaška kakor nekdanj hrabra in čvrsta v varstvu pravice, ter složna v resnici in ljubezni. Na vzkras ali vstajenje Gospoduje je v soboto obhajal sam nadškof J. Mihalović spreved, v nedeljo veliko mašo in po njej je pridigoval zoper brezverstvo, posebej zoper versko vmemarnost, ter je oznanil prihodnji jubilej papežev vernikom, vabeč jih, naj slušajo o njem svoje duhovne pastirje in naj skušajo poslati namestnika Kristusovega, vredni nasledniki iskrenih prededov, kteri so za pravo vero katoliško tolikanj darovali, in naj zaslužijo si tako očetovski za to in uno življenje potrebni blagoslov. — Vrli dr. Martin Štiglic, profesor pastirstva na vseučilišču, je imenovan za častnega kanonika zborne cerkve sv. Jerolima v Rimu.

Kakor na duhovnem cerkvenem polji, tako se živo gibljejo Hrvati tudi sploh na znanstvenem in umetniškem. V „Obzoru“ na pr. je o prosveti ali vednostnem napredovanju g. J. M. storil „pogled na hrvatsku književnost god.

nil, spoznati. Mi radi vidimo, da je srce rušitelja mest kakor srce drugih ljudi, izobraženo, in da so mu priprosti občutki temeljni načrt.

V Genesi se spoznanje mnogo lepše vrši.

Časa se vrže (kar je naj nedolžnejša osveta) v vrečo mladega nedolžnega brata; krivični bratje ostrmijo pri misli na žalost svojega očeta; slika Jakobove bridkosti presune, kakor bi trenil, srce Jožefovo ter ga prisili, da se prej spoznati da, kakor je sklenil. Kar zadeva preimenitne, preslavne besede: „Jaz sem Jožef“ — znano je, da se je celo Voltaire nad njimi milo razjokal. „Pater teos eimi“, jaz sem tvoj oče, stoji daleč za onim: „ego sum Joseph.“ Odisej najde v Telemaku svojega zvestega in pokornega sina. Jožef pa govori z brati, ki so ga prodali. On jim ne reče: Jaz sem vaš brat, nego le: Jaz sem Jožef in za-nje je v tem imenu „Jožef“ vse. Kakor Telemak se zavzamejo, a to ni veličanstvo Faraonovega služabnika, kar jih osupne, nego nekaj, kar jim vznemiri notranjo vest.

(Konec sledi.)

1876“ ter v tem spisu kaže, da je preteklo leto vseh raznih knjig, listov, izvestij itd. priobčilo se do 150 hrvaških tiskopisov. Ta broj, pravi, sicer ni prevelik, vendar je znaten ali znameniten posebno z ozirom na nekdanjost, kedar se je veliko manj tiskarilo in bralo. V br. 78 govori o hrvaškem novinstvu ali časnikarstvu, kar naj Slovenec pové tudi svojim rojakom, da nasproti premišljajo, kaj in koliko bi se v slovenskem časopisju dalo popraviti, zboljšati in pomnožiti.

L. 1876 je izhajalo v hrvaškem jeziku vseh skupaj listov 26. Od teh je bil leposloven samo eden (Vienac), 7 političnih (Obzor, Narodne Novine, Primorac, Narodni List, Oglasnik Dalmatinski, Narodnjak in Zemljak), 7 gospodarskih in ljudskih (Naša Sloga, Pučki Prijatelj, Gospodarski List, Seoski Gospodar, Subotički Glasnik, Bunjevačka in Sokačka Vila, pa Gospodarski List Dalmatinski), 2 šolska — za ljudsko šolstvo (Napredak pa Školski Prijatelj), 2 za deco ali mladino (Bršljan in Smilje), za pravo 2 (Mjesečnik pravičnoga društva in Pravo), za stenografijo 1 (Jugoslavenski Stenograf), za trgovino 1 (Sisački Viestnik), za cerkvene stvari 3 (Katoliški List, Glasnik Džakovski biskupije in Glasnik sv. Josipa). Novinarstvo naše stoji danes mnogo bolje nego pred desetimi leti, vendar je poleg vsega tega še pomanjkljivo, čemur se ni čuditi, kedar se pri nas bolj prebirajo tuji nego domači listi. Brez večje podpore od občinstva pak časnikarstvo nima sredstva, da si drži z njim več sodelavcev in za težki trud jih vsaj nekoliko poplača; vzlasti ne more držati si strokovnjakov. Pri drugih narodih je postalo časništvo velika oblast, ki se je pa vrtoglavo dokaj popačilo, da služi njemu, ki ga bolje plača; pri nas tega še ni, pa tudi nimamo še toliko listov, kolikor bi jih potrebovali. Za več strok ali oborov nimamo nobenega, ali — kteri so, so kaj slabi. V sami trojedni kraljevini nas je preko dva milijona Hrvatov, pa nam zadostuje dvakrat deset listov! In vseh teh 25 listov morda nima nad 20.000 naročnikov. To je grozno malo. Naj pošteje kdo naročnike na vnanje časnike, naštel jih bo gotovo več. Odtod sledi, da mi še nimamo hrvaškega meščanstva (gradjanstva), ktero je sicer pri vsakem narodu glavna podpora novinstva, posebno dnevnega in leposlovnega. Pojdite po Dalmaciji in po Istri, in našli bote tu več „Cittadinov“ in „Osservatorov“ tržaških kot „Obzorov“ in več kakoršnih že „Illustratih“ nego „Viencev“; krenite po Hrvaškem, kjer se bolj čita kot po Dalmaciji, in prepričali se bote, da nahajajo tod razne „Presse“ in „Zeitunge“ in „Illustrirte“ (in Tagblatti!) več čitateljev kot hrvaški listi. Razun tega celo v lastni domovini dopuščamo in podpiramo liste, kteri večidel niso vredni, liste, kteri nam Hrvatom prežvekovajo švabske čenčarije! V Hrvaški izhaja celih pet nemških listov! Ti listi na ptujem gotovo nimajo naročnikov, in mi Hrvatje jih podpiramo, hoteč brž ko ne pripravljati Bismarkov „Drang nach Osten“! Narod, kteri tako kukavično ptujcu gladi pot v svojo domovino, kteri tako zani-karno koplje sam sebi grob, ni vreden da, živi. Kdor se s hrvaškim kruhom hrani in na Hrvaškem živi, pa zametuje kar je naše, in podpira ptujstvo, zasluži, da se ožge (zaznamnja) in požene. Čas je, da se nehamo klanjati tujim malikom — v Hrvaški, — da pokažemo vsemu svetu, da smo Hrvatje in da ne dopuščamo, da nam kdo zemljico, ktero nam je odsodila previdnost, gazi ali zatira; in komur to ni prav, naj se preseli, ako hoče, celo v pekel, samo da nas pusti. Naše časnikarstvo

je na prvem mestu dolžno razodevati, te hrvaške „kulturträger“. Tu ni treba imeti nobenega obzira, bodi si X ali Y — kdor pri nas širi ptujščino, naj se posmudi! Kdor hoče biti Bismarkov misijonar, prost mu je pot v Frankfurt, na Hrvaškem ne potrebujemo takih dvoživcev.

Pa tudi v Dalmaciji ni drugače s talijansčino. Tam izhajata dva krasna lista: „Dalmata“ pa „Avvenire“ (turco?!), ktero ne nahajata nikjer čitateljev zunaj Dalmacije, in eden nas bolj grdi od drugega, pa jih najdete celo v „Narodnih čitalnicah“, v kterih se največ odmeva „la lingua dei mille martiri“! — Potem govori nekoliko o posamnih manj vrednih listih, o koristolovcu „Zemljaku“ in o nepravem „Narodnjaku“; hvali, da se „Naša Sloga“ vrlo vredeuje, rada čita po Istri, hrvaškem Primorju, po otocih in nekaj po Dalmaciji, celo med seljaci ali kmeti, ki kaj radi prebirajo, kaj je po svetu novega, od vojske, politike, po domače spisane kratkočasnice itd. [Talijani že od davna govorijo, da Istra spada k zemlji „che la chiudono l'alpi ed il mare.“ V Istri Hrvati nimajo ljudskih domačih šol; ako jih iz državne Hrvatske ne bomo podpirali, bode po njih in slaba nam, kajti tudi deblu ni dobro, kedar venejo veje. Kdor ima ušesa, naj posluša!

Po deželah, v kterih izhajajo omenjeni listi, kaže se ta-le slika: V Dalmaciji izhajalo je lani 5 listov in to vsi v Zadru; v Istri 1; v Ogorski 2; v Slavoniji 2; ostali vsi v Hrvaški in sicer 1 v Kraljevi. 1 v Varaždinu, 1 v Sisku, in 13 v Zagrebu, kjer je torej središče vsega književnega življenja. Dobro opominja pisatelj, kod bi še treba bilo manjših listov (vsaj v Spljetu in v Osieku), kako se v krajnih imenih naj ne cepijo, z nečastnimi naslovi (Bunjevačka, Šokačka!) naj ne sramotijo, marveč v narodnem imenu ter v književnem jeziku vzajemno podpirajo z zjedinenimi močmi domovini in narodu na slavo in na korist. — Mnogo tega tudi nam Slovencem velja!

## Politični pregled.

V Ljubljani, 9. aprila.

### Avstrijske dežele.

**Dunajska** vradna „Presse“ obravnava žalostni stan bosenskih in hercegovinskih beguncev, kteri se pri sedanjih razmerah ne morejo siliti, da bi se vrnili v dežele turške. Vradni list nasvetuje, da bi se jim v vojaški granici, v Dalmaciji in v južnih delih Ogorske je mnogo državnega sveta, ki naj bi se med begunce razdelil, da bi se za trdno naselili in zemljo obdelovali. Merodajni krogi so to reč neki že pretresali in jo bodo neki sprožili tudi v prihodnjih delegacijah. Res je nujna potreba, da se za te revčke kaj stori, ker sramota bi bila za Avstrijo, če bi morali pomoči iskati drugod; neverjetno se nam tedaj zdi, kar poroča neki list, ki piše, da so ti begunci adresu poslali angleškemu parlamentu, ter ga prosili pomoči.

**Na Českem** so bili 7. t. m. od kmečkih občin za deželne poslance izvoljeni vsi od Staročehov priporočani kandidati. Danes volijo mesta, ki za kmečkimi občinami gotovo ne bodo zaostala.

**V Trstu** bil je včeraj za mestnega odbornika izvoljen g. Ivan Nabergoj.

### Vnanje države.

**Protokol**, ki ima vrediti turške homatije in kterege listi objavljajo, najprej omenja dosedanjih dogodkov. Potem povdarja zložnost vnanjih vlad in vsodo kristjanov, ktera



zanima vse vlade, omenja miru s Srbijo, priporoča Turkom porazumljenje s Črnogoro in naposled zahteva od Turčije, da naj vojaštvo razpusti in kar najbolj hitro more, izvrši potrebne premembe. Če bi tega ne storile, se bodo vlade posvetovale, kaj jim je potem storiti. Se bo Turčija tem zahtevam vdala? Celo turkoljubni listi trdijo, da bode to težko storila in da se bodo težave še le pokazale, ko bode treba razorožiti vojno. „P. Lloyd“ je celo že naznanjal, da hoče Rusija od Turčije do 13. t. m. imeti končen odgovor, če ne, ji bode 14. t. m. napovedala vojno. To novico so sicer od druge strani zopet zanikali, vendar pa priča, kako malo upanja je, da bi se reči mirno razmotale.

## Izvirni dopisi.

**Iz Trsta, 9. aprila.** Pri včerajšnji volitvi VI. okraja zmagala je sijajno narodna stranka; g. Ivan Nabergoj je dobil 162 glasov, nasprotni lahonski kandidat 43. Dokazali smo, da ni še vse po lahonski misli, da tržaški Slovenci še živijo in bojo še dalje stali na braniku kakor kraška stena. Politično društvo „Edinost“ je svojo težko nalogo sijajno izvršilo. Živila narodna zmaga. Živio g. Nabergoj!

**Z Dunaja, 7. aprila.** V tukajšnih političnih krogih se govori, da po Bismarkovem odstopu je tudi Andrassy v nevarnosti. To bi bilo velike važnosti za vzhodno vprašanje, ker bi znalo celo avstrijsko politiko presukati. Mogoče je, da se je bil Bismark Andrassyu tako ali tako zavezal, in da je Bismark za to odstopil, da Nemčiji svobodo dejanja nazaj da, kar bi pomenilo osamljenje Andrassyja. Nekteri listi verujejo vse, kar jim nemško-liberalni listi pripovedujejo o uzrokih Bismarkovega odstopa; a mi smo se navadili, tem listom, katerih mnogi so dobivali od Bismarka (podpore, le toliko verjeti, kar moramo. Vsakako mislimo, da je Bismarkov odstop v zvezi z vzhodnim vprašanjem, pa ne na ta način, kakor nemško-liberalni listi pripovedujejo.

Ti listi imajo pri svojih spisih o Bismarkovem odstopu dvojen namen, namreč prvič svojemu mojstru kolikor mogoče reklamo delati, in drugič, prikrivati prave namere in cilje nemške politike, toraj je iskati v njih prav malo resnice.

Vendar enkrat se je začela odmikati gosta megla, v katero se je zavijala Andrassy-eva zunanja politika. Iz Berolina se o naših razmerah in namerah še najprej resnica zve, tembolj, ker se naša politika ne dela na Dunaji, ampak v Pešti in v — Berolinu. Od tam se piše v „Gemeinde Zeitung“, da hoče Avstrija posesti Bosno, pa ne kot zaveznica Rusije in tudi ne kot njena sovražnica, ne kot sovražnica Turčije, pa tudi ne kot njena prijateljica. Kaj ne, to je čudna uganjka! Vendar je bojda tako. Naši (t. j. Andrassy) si mislijo to reč tako-le: Brez nas se ne sme nič zgoditi, in če že Rusija posreduje, treba je zabraniti, da se Rusija v podonavskih pokrajinah ne utrdi, in Avstrije ne odrije; Avstrija hoče varovati svoj vpliv v teh krajih. Avstrijska vojska hoče marširati v Bosno, in hoče braniti, da ti kraji ne postanejo ne ruski, ne srbski, ne črnogorski. Ako se naši vojski zoperstavijo Turki, smatrali se bodo ti za sovražnika, ako Srbi ali Rusi branijo ustop avstrijske vojske, sprijela se bo s temi. To je jako krepka politika, to se mora priznati; a Andrassy bi se znal lahko na led speljati po njej. Vsakako

se bodo Turki avstrijski vojski zoperstavili; ko bi se potem Rusi hitro umaknili nazaj in mir sklenili, vdarila bi vsa turška vojska na Avstrijo, in Avstrija bi morala ali sramotno nazaj umakniti svojo vojsko, ali pa cel in popolen boj začeti s Turki — zoper svojo voljo! Se ve da ni misliti, da bi bila Rusija tako poredna. Uvažati pa se mora še to, da si Avstrija pridobi enega sovražnika, Turčina, Rusiji pa se tudi zameri s takim nezaupnim in samopridnim postopanjem. Kaj bo nasledek iz tega? Avstrija posede Bosno, Rusija pa Bulgarijo, Turki premagani in pregnani; dobro: kaj sedaj početi s temi kraji? Avstrija poreče: jaz obdržim Bosno; na to Rusija: potem obdržim jaz Bulgarijo; Angležka poreče: tega jaz ne trpim! itd. in končno nastane velika evropska vojska. Ko bi bile Avstrija, Ru-

in Nemčija ipa že sedaj zastopljene, potem bi se ne bilo bati tega.

Mogoče je pa tudi, da bo po Bismarku tudi Andrassy padel, in da stopi kak zaupni mož nadvojvoda Albrehta na njegovo mesto, potem dobimo pravilno rusko zvezo in mogoče tudi — vstajo madjarsko na Oggerskem!

## Domače novice.

V Ljubljani, 10. aprila.

(Požar) imeli smo v nedeljo 8. t. m. zvečer okoli 1/2 11. ure na Poljanah. Pogorel je vezan stog Korenove Neže, ki je bil najbrže iz hudobije zapaljen. Poslopje stalo je že vse v plemenu, preden je čuvaj na gradu ustrelil in ogenj je že pojema, preden se je požarna straža odpravila na pogorišče.

(Iz seje mestnega odbora 5. t. m.) (Konec.) 4. G. Potočnik potem poroča o prošnji g. Strzelba, da bi se mu prodala ulica med hišno št. 28 in 30 na šentpeterskem predmestju in dovolilo prezidati jo in zapreti za občinstvo. G. Potočnik povdarja, da omenjena ulica je ena najbolj umazanih v Ljubljani, in da so sosedje, ki najbolj rabijo omenjeno ulico k Ljubljani, pismeno dovolili, da se sme zapreti. Občinstvo je tudi tolikanj ne potrebuje, ker od frančiškanov do mesarskega mosta štiri druge ulice peljejo do vode. Tedaj v imenu odseka nasvetuje, da naj so omenjena ulica g. Strzelbu proda za 250 gld., ter dovoli na obeh konceh narediti vrata, katerih ključa bi pa moral izročiti tudi magistratu, da bi se ulica odprla, če bi bilo n. pr. potrebno zaradi ognja. G. Dežman oporeka, da omenjena ulica ni tako umazana, kakor se je reklo, in je veliko lepša in zložnejša kakor drugi vhodi k Ljubljani. Zato jo ljudje jako rabijo in če bi bilo treba, bi tudi on lahko nabral podpise še več hišnih posestnikov zoper to, da bi se omenjena ulica ne zaprla. Zlasti pa je silno potrebno zaradi ognja, da ulica ostane odprta. Zato nasvetuje, da naj se ulice ne prodajo. G. Schrey vpraša poročevalca, kedaj da je dobil pismeno privoljenje sosednih hišnih posestnikov, ker v odseku o tem ni bilo govorenja? G. poročevalec odgovori, da je to dobil po posvetovanju od g. Strzelba. G. Kaltenegger pravi, da zaprti in zazidani kraji mestu niso v kinč, tedaj naj bi se ne dovolilo prezidanje omenjene ulice; dr. Supan pa stavi predlog, da naj se prošnja g. Strzelba zavrže. G. Potočnik ugovarja Dežmanu, da po njegovem prepričanju je omenjena ulica naj ostudnejša v Ljubljani, če se Dežmanu zdi lepa, je to osebni okus. Tudi mu pripozna, da bi nabral lahko več podpisov zoper prodajo, ali ti podpisi bi ne imeli posebne veljave, ker razun hišnih posestnikov, ki so pa

v prodajo dovolili, imajo vsi drugi krajsi in prilicnejša pota k Ljubljani. Pri glasovanju se z večino sprejme nasvet dr. Supanov. — 5. Učiteljica na c. kr. dekliški vadic, Marija Fröhlich, se je ponudila, da bode vsak četrtek brezplačno dekleta mestne šole na mahu podučevala v ženskih delih, če mesto poravna stroške za vožnjo, ki bi za pol leta znašali 30 gld., in če se ji za napravo najpotrebnejših reči dovoli enkrat za vselej 20 gld. Ponudba se enoglasno sprejme. — 6. Glede definitivne službe kateheta na mestnih šolah, g. Klun omenja, da je o tej zadevi govoril z g. Rozmanom in ker bi bilo treba vsled tega zopet vravnovati že določeno plačo g. Rozmana, g. Klun vsled želje njegove svoj predlog umakne.

Po dovršenem dnevnem redu g. župan odgovarja na nekatere interpelacije.

1. Glede interpelacije o sirotniškem zavodu odgovarja g. Regaliju, da se je l. 1865 osnoval odbor, ki je l. 1866 izdal tiskano poročilo in ga predložil tudi deželnemu predsedništvu, katero ga je poslalo državnemu ministertvu. Ministerstvo je odgovorilo, da bode o tej reči končno odločilo, kadar bode deželni zbor stavljal svoje dotične predloge. Leta 1868 se je ta odbor razrešil, deželni odbor pa je od mestnega odbora zahteval, da naj mu izroči sirotinski zaklad, katerega oskrbuje mesto, toda odgovorilo se je deželnemu odboru, da se to toliko časa ne bode zgodilo, dokler se ne bo natančno vedelo, kako se imajo ti zakladi obrniti. Druzega o tej reči ne ve, kakor da se dajejo sirotam primerne štipendije.

2. Na interpelacijo Goršičevo o novih hišnih številkah odgovarja, da smejo tisti hišni posestniki, ki ne morejo novih tablic plačati nemudoma, polovico plačati letos, polovico pa drugo leto. Ceneje kakor po 2 gld. se jim pa tablice ne morejo zaračunati.

Preden se je imela prileti tajna seja hoteli so narodni odborniki g. župana interpelirati o nekaterih sklepih mestnega odbora; ki se še niso izvršili. Š. 29 opravičnega reda vsakemu odborniku daje to pravico. Toda komaj se oglasi g. Regali, že dr. Schrey stavi predlog, da naj se javna seja sklene; ker je večina sprejela ta predlog, vstali so narodni odborniki in zapustili dvorano.

(Deželni zbor) bode imel prihodnjo sejo v četrtek 12. t. m.

(Mestni odbor) bode imel 12. t. m. ob 5. uri sejo, pri kateri se bodo volili župan, podžupan in razni odseki.

## Razne reči.

— Potres so 7. t. m. zvečer ob 7. uri 28 m. zopet čutili v Trebnjem.

— Seidl županil več ne bo v Kamci, namesto njega so bili 4. aprila izvoljeni narodni Slovenci. G. Hlebič je župan, g. Šnopl prvi in g. Raner drugi svetovalec. Živili! Kamčani so samega veselja, da so Sedla na vse veke vekov rešeni, z možnarji streljali! „Gosp.“

Loterijske številke 9. aprila.

V Trstu: 79, 50, 16, 38, 86.

V Gradcu: 41, 52, 25, 60, 45.

## Dr. Valentin Zarnik

ima svojo odvetniško pisarnico v tistih prostorih, kjer je bila poprej bilježniška pisarnica ranjkega notarja g. dr. J. Rebič-a nasproti „Križankom“ (ali mestni delegirani sodniji) pri tleh, hiš. št. 181, nova 19. (3)